ॐ

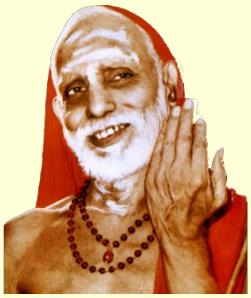

श्रीमद्-आद्यशङ्करभगवत्पाद-परम्परागत-मूलाम्नाय-सर्वज्ञपीठ-श्री-काञ्ची-कामकोटि-पीठं जगद्गुरु-शङ्कराचार्यस्वामि-श्रीमठसंस्थानम्

सुब्रह्मण्य-भुजङ्गम्

In the birudavali of Shri Shankara Bhagavatpada is the word “Shanmata Pratishtapakacharya”. Kaumara the worship of Subrahmanya Swami is one of the six mata-s (upasana paddhati-s) established by Him.

Shri Shankara Bhagavatpada composed a Bhujanga stotra on the Subrahmanya at the Tiruchendur kshetra on the seashore of Tamil Nadu. Elders advise that this stotra is capable of removing diseases and many difficulties.

Shri Paramashivendra Sarasvati Shricharana, who reigned as the 57th Jagadguru of the Shri Kamakoti Peetam established by Shri Bhagavatpada at His siddhi kshetra Kanchi, has also composed such a stotra. He hails from the Hampi Virupaksha kshetra on the banks of the Tungabhadra in Karnataka. He has composed this on the Subrahmanya at the Kukke kshetra well known there. This has been published by Prof Raghavan from Chennai Adyar Library.

Bhujanga means serpent. It is said that Shri Subrahmanya is in serpent form. So it is considered special to praise Him in the metre called Bhujanga

Prayata which reminds one of the movement of a serpent. There are Bhujanga stotra-s on other devata forms too.

These two Subrahmanya Bhujanga stotra-s are published so that astika-s may do parayana and receive the grace of Shri Subrahmanya.

भगवत्पाद-कृतं सुब्रह्मण्य-भुजङ्गम्

सदा बाल-रूपाऽपि विघ्ना·द्रि-हन्त्री
महा-दन्ति-वक्त्राऽपि पञ्चा·स्य-मान्या।
विधी·न्द्रा·दि-मृग्या गणेशा·भिधा मे
विधत्तां श्रियं काऽपि कल्याण-मूर्तिः॥ १॥

न जानामि शब्दं न जानामि चा·र्थं
न जानामि पद्यं न जानामि गद्यम्।
चि·देका ष·डास्या हृदि द्योतते मे
मुखा·न्निस्सरन्ते गिर·श्चा·पि चित्रम्॥ २॥

मयूरा·धिरूढं महा-वाक्य-गूढं
मनो·हारि-देहं मह·च्चित्त-गेहम्।
मही-देव-देवं महा-वेद-भावं
महा-देव-बालं भजे लोक-पालम्॥ ३॥

यदा सन्निधानं गता मानवा मे
भवा·म्भो·धि-पारं गता·स्ते तदै·व।
इति व्यञ्जयन् सिन्धु-तीरे य आस्ते
त·मीडे पवित्रं परा-शक्ति-पुत्रम्॥ ४॥

यथाऽब्धे·स्तरङ्गा लयं यान्ति तुङ्गा·
स्तथै·वा·पदः सन्निधौ सेवतां मे।
इती·वो·र्मि-पङ्क्ती·र्नृणां दर्शयन्तं
सदा भावय हृत्-सरोजे गुहं तम्॥ ५॥

गिरौ म·न्निवासे नरा येऽधिरूढा·
स्तदा पर्वते राजते तेऽधिरूढाः।
इती·व ब्रुवन् गन्ध-शैला·धिरूढः
स देवो मुदे मे सदा षण्मुखोऽस्तु॥ ६॥

महा·म्भो-धि-तीरे महा-पाप-चोरे
मुनी·न्द्रा-नुकूले सु-गन्धा·ख्य-शैले।
गुहायां वसन्तं स्व-भासा लसन्तं
जना·र्तिं हरन्तं श्रयामो गुहं तम्॥ ७॥

लसत्-स्वर्ण-गेहे नृणां काम-दोहे
सुम-स्तोम-सञ्छन्न-माणिक्य-मञ्चे।
समुद्यत्-सहस्रा·र्क-तुल्य-प्रकाशं
सदा भावये कार्त्तिकेयं सुरे·शम्॥ ८॥

रण·द्धंसके मञ्जुलेऽत्यन्त-शोणे
मनो-हारि-लावण्य-पीयूष-पूर्णे।
मनः-षट्-पदो मे भव-क्लेश-तप्तः
सदा मोदतां स्कन्द ते पाद-पद्मे॥ ९॥

सुवर्णा·भ-दिव्या·म्बरै·र्भासमानां
क्वणत्-किङ्किणी-मेखला-शोभमानाम्।
लस·द्धेम-पट्टेन विद्योतमानां
कटिं भावये स्कन्द ते दीप्यमानाम्॥ १०॥

पुलिन्दे·श-कन्या-घना·भोग-तुङ्ग-
स्तना·लिङ्गना·सक्त-काश्मीर-रागम्।
नमस्या·म्यहं तारका·रे तवो·रः
स्व-भक्ता·वने सर्वदा सा·नुरागम्॥ ११॥

विधौ क्लृप्त-दण्डान् स्व-लीला-धृता·ण्डान्
निरस्ते·भ-शुण्डान् द्विषत्-काल-दण्डान्।
हते·न्द्रा·रि-षण्डा·ञ्जगत्-त्राण-शौण्डान्
सदा ते प्रचण्डान् श्रये बाहु-दण्डान्॥ १२॥

सदा शारदाः ष·ण्मृगा·ङ्का यदि स्युः
समुद्यन्त एव स्थिता·श्चेत् समन्तात्।
सदा पूर्ण-बिम्बाः कलङ्कै·श्च हीना·
स्तदा त्व·न्मुखानां ब्रुवे स्कन्द साम्यम्॥ १३॥

स्फुर·न्मन्द-हासैः स-हंसानि चञ्चत्-
कटाक्षा·वली-भृङ्ग-सङ्घो·ज्ज्वलानि।
सुधा-स्यन्दि-बिम्बा·धराणी·श-सूनो
तवा·लोकये ष·ण्मुखा·म्भोरुहाणि॥ १४॥

विशालेषु कर्णा·न्त-दीर्घे·ष्वजस्रं
दया-स्यन्दिषु द्वादश·स्वीक्षणेषु।
मयी·षत् कटाक्षः सकृत् पातित·श्चेद्
भवेत् ते दया-शील का नाम हानिः॥ १५॥

सुता·ङ्गो·द्भवो मेऽसि जीवे·ति षड्वा
जपन् मन्त्र·मीशो मुदा जिघ्रते यान्।
जगद्-भार-भृद्भ्यो जग·न्नाथ तेभ्यः
किरीटो·ज्ज्वलेभ्यो नमो मस्तकेभ्यः॥ १६॥

स्फुरद्-रत्न-केयूर-हारा·भिराम·
श्चलत्-कुण्डल-श्री-लसद्-गण्ड-भागः।
कटौ पीत-वासाः करे चारु-शक्तिः
पुरस्ता·न्ममा·स्तां पुरा·रे·स्तनूजः॥ १७॥

इहा·याहि वत्से·ति हस्तान् प्रसार्या·
ह्वय·त्यादरा·च्छङ्करे मातु·रङ्कात्।
समुत्पत्य तातं श्रयन्तं कुमारं
हरा·श्लिष्ट-गात्रं भजे बाल-मूर्तिम्॥ १८॥

कुमारे·श-सूनो गुह स्कन्द सेना-
पते शक्ति-पाणे मयूरा·धिरूढ।
पुलिन्दा·त्मजा-कान्त भक्ता·र्ति-हारिन्
प्रभो तारका·रे सदा रक्ष मां त्वम्॥ १९॥

प्रशान्ते·न्द्रिये नष्ट-संज्ञे वि-चेष्टे
कफो·द्गारि-वक्त्रे भयो·त्कम्पि-गात्रे।
प्रयाणो·न्मुखे म·य्यनाथे तदानीं
द्रुतं मे दयालो भवा·ग्रे गुह त्वम्॥२०॥

कृतान्तस्य दूतेषु चण्डेषु कोपाद्
दह च्छिन्धि भिन्धी·ति मां तर्जयत्सु।
मयूरं समारुह्य मा भै·रिति त्वं
पुरः शक्ति-पाणि·र्ममा·याहि शीघ्रम्॥२१॥

प्रणम्या·सकृत् पादयो·स्ते पतित्वा
प्रसाद्य प्रभो प्रार्थयेऽनेक-वारम्।
न वक्तुं क्षमोऽहं तदानीं कृपा·ब्धे
न कार्याऽन्त-काले मना·ग·प्युपेक्षा॥२२॥

सहस्रा·ण्ड-भोक्ता त्वया शूर-नामा
हत·स्तारकः सिंह-वक्त्र·श्च दैत्यः।
ममा·न्त·र्हृदि-स्थं मनः-क्लेश·मेकं
न हंसि प्रभो किं करोमि क्व यामि॥२३॥

अहं सर्वदा दुःख-भारा·वसन्नो
भवान् दीन-बन्धु·स्त्व·दन्यं न याचे।
भवद्-भक्ति-रोधं सदा क्लृप्त-बाधं
ममा·धिं द्रुतं नाशयो·मा-सुत त्वम्॥२४॥

अपस्मार-कुष्ठ-क्षया·र्शः-प्रमेह-
ज्वरो·न्माद-गुल्मा·दि-रोगा महान्तः।
पिशाचा·श्च सर्वे भवत्-पत्र-भूतिं
विलोक्य क्षणात् तारका·रे द्रवन्ते॥२५॥

दृशि स्कन्द-मूर्तिः श्रुतौ स्कन्द-कीर्ति·
मुखे मे पवित्रं सदा त·च्चरित्रम्।
करे तस्य कृत्यं वपु·स्तस्य भृत्यं
गुहे सन्तु लीना ममा·शेष-भावाः॥२६॥

मुनीना·मुताहो नृणां भक्ति-भाजा·
मभीष्ट-प्रदाः सन्ति सर्वत्र देवाः।
नृणा·मन्त्य-जाना·मपि स्वा·र्थ-दाने
गुहाद् देव·मन्यं न जाने न जाने॥२७॥

कलत्रं सुता बन्धु-वर्गः पशु·र्वा
नरो वाऽथ नारी गृहे ये मदीयाः।
यजन्तो नमन्तः स्तुवन्तो भवन्तं
स्मरन्त·श्च ते सन्तु सर्वे कुमार॥२८॥

मृगाः पक्षिणो दंशका ये च दुष्टा·
स्तथा व्याधयो बाधका ये म·दङ्गे।
भव·च्छक्ति-तीक्ष्णा·ग्र-भिन्नाः सु-दूरे
विनश्यन्तु ते चूर्णित-क्रौञ्च-शैल॥२९॥

जनित्री पिता च स्व-पुत्रा·पराधं
सहेते न किं देव-सेना·धि-नाथ।
अहं चा·ति-बालो भवा·ल्लँलोक-तातः
क्षमस्वा·पराधं समस्तं महे·श॥३०॥

नमः केकिने शक्तये चा·पि तुभ्यं
नम·श्छाग तुभ्यं नमः कुक्कुटाय।
नमः सिन्धवे सिन्धु-देशाय तुभ्यं
पुनः स्कन्द-मूर्ते नम·स्ते नमोऽस्तु॥३१॥

जया·नन्द-भूमन् जया·पार-धामन्
जया·मोघ-कीर्ते जया·नन्द-मूर्ते।
जया·नन्द-सिन्धो जया·शेष-बन्धो
जय त्वं सदा मुक्ति-दाने·श-सूनो॥३२॥

भुजङ्गा·ख्य-वृत्तेन कृतं स्तवं यः
पठेद् भक्ति-युक्तो गुहं सम्प्रणम्य।
स पुत्रान् कलत्रं धनं दीर्घ·मायु·
र्लभेत् स्कन्द-सायुज्य·मन्ते नरः सः॥ ३३॥

॥ इति श्रीमद्-गोविन्द-भगवत्पाद-शिष्य-श्रीमत्-शङ्कर-भगवत्पाद-विरचितं सुब्रह्मण्य-भुजङ्गं सम्पूर्णम् ॥

❀

श्री-परमशिवेन्द्र-कृतं सुब्रह्मण्य-भुजङ्गम्

गणेशं नम·स्कृत्य गौरी-कुमारं
गजा·स्यं गुहस्या·ग्र-जातं गभीरम्।
प्रलम्बो·दरं शूर्प-कर्णं त्रि-णेत्रं
प्रवक्ष्ये भुजङ्ग-प्रयातं गुहस्य॥ १॥

पृथक्-षट्-किरीट-स्फुरद्-दिव्य-रत्न-
प्रभा·क्षिप्त-मार्तण्ड-कोटि-प्रकाशम् ।
चलत्-कुण्डलो·द्यत्-सु-गण्ड-स्थला·न्तं
महा·नर्घ-हारो·ज्ज्वलत्-कम्बु-कण्ठम्॥ २॥

शरत्-पूर्ण-चन्द्र-प्रभा-चारु-वक्त्रं
विराज·ल्ललाटं कृपा-पूर्ण-नेत्रम्।
लसद्-भ्रू-सु-नासा-पुटं विद्रुमो·ष्ठं
सु-दन्ता·वलिं सुस्मितं प्रेम-पूर्णम्॥ ३॥

द्वि-षड्-बाहु-दण्डा·ग्र-देदीप्यमानं
क्वणत्-कङ्कणा·लङ्कृतो·दार-हस्तम् ।
लस·न्मुद्रिका-रत्न-राजत्-करा·ग्रं
क्वणत्-किङ्किणी-रम्य-काञ्ची-कलापम्॥ ४॥

विशालो·दरं विस्फुरत्-पूर्ण-कुक्षिं
कटौ-स्वर्ण-सूत्रं तटिद्-वर्ण-गात्रम्।
सु-लावण्य-नाभी-सर·स्तीर-राजत्-
सु-शैवाल-रोमा·वली-रोचमानम् ॥५॥

सु-कल्लोल-वीची-वली-रोचमानं
लस·न्मध्य-सुस्निग्ध-वासो वसानम्।
स्फुर·च्चारु-दिव्यो·रु-जङ्घा-सु-गुल्फं
विकस्वत्-पदा·ब्जं नखे·न्दु-प्रभा·ढ्यम्॥ ६ ॥

द्वि-षट्-पङ्कजा·क्षं महा-शक्ति-युक्तं
त्रि-लोक-प्रशस्तं सु-कुक्के-पुर-स्थम्।
प्रपन्ना·र्ति-नाशं प्रसन्नं फणी·शं
पर-ब्रह्म-रूपं प्रकाशं परे·शम्॥ ७ ॥

कुमारं वरेण्यं शरण्यं सु-पुण्यं
सु-लावण्य-पण्यं सुरे·शा·नुवर्ण्यम्।
लसत्-पूर्ण-कारुण्य-लक्ष्मी·श-गण्यं
सु-कारुण्य·मार्या·ग्र-गण्यं नमामि॥ ८ ॥

स्फुरद्-रत्न-पीठो·परि भ्राजमानं
हृ·दम्भोज-मध्ये महा-सन्निधानम्।
समावृत्त-जानु-प्रभा-शोभमानं
सुरैः सेव्यमानं भजे बर्हि-यानम्॥ ९ ॥

ज्वल-च्चारु-चामीकरा·दर्श-पूर्णं
चल·च्चामर-च्छत्र-चित्र-ध्वजा·ढ्यम्।
सुवर्णा·मला·न्दोलिका-मध्य-संस्थं
महा·ही·न्द्र-रूपं भजे सु-प्रतापम्॥ १० ॥

धनु·र्बाण-चक्रा·भयं वज्र-खेटं
त्रि-शूला·सि-पाशा·ङ्कुशा·भीति-शङ्खम्।
ज्वलत्-कुक्कुटं प्रोल्लसद्-द्वादशा·क्षं
प्रशस्ता·युधं ष·ण्मुखं तं भजेऽहम्॥ ११॥

स्फुर·च्चारु-गण्डं द्वि-षड्-बाहु-दण्डं
श्रिता·मर्त्य-षण्डं सुसम्पत्-करण्डम्।
द्विषद्-वंश-खण्डं सदा दान-शौण्डं
भव-प्रेम-पिण्डं भजे सु-प्रचण्डम्॥ १२॥

सदा दीन-पक्षं सुर-द्विड्-विपक्षं
सुमृष्टा·न्न-भक्ष्य-प्रदानै·क-दक्षम्।
श्रिता·मर्त्य-वृक्षं महा-दैत्य-शिक्षं
बहु-क्षीण-पक्षं भजे द्वादशा·क्षम्॥ १३॥

त्रि-मूर्ति-स्वरूपं त्रयी-सत्-कलापं
त्रि-लोका·धिनाथं त्रिणेत्रा·त्म-जातम्।
त्रि-शक्त्या प्रयुक्तं सु-पुण्य-प्रशस्तं
त्रि-काल-ज्ञ·मिष्टा·र्थ-दं तं भजेऽहम्॥ १४॥

विराजद्-भुजङ्गं विशालो·त्तमा·ङ्गं
विशुद्धा·त्म-सङ्गं विवृद्ध-प्रसङ्गम्।
विचिन्त्यं शुभा·ङ्गं विकृत्ता·सुरा·ङ्गं
भव-व्याधि-भङ्गं भजे कुक्क-लिङ्गम्॥ १५॥

गुह स्कन्द गाङ्गेय गौरी-सुते·श-
प्रिय क्रौञ्च-भित् तारका·रे सुरे·श।
मयूरा·सना·शेष-दोष-प्रणाश
प्रसीद प्रसीद प्रभो चित्-प्रकाश॥ १६॥

लपन् देव-सेने·श भूते·श शेष-
स्वरूपा·ग्नि-भूः कार्त्तिकेया·न्न-दातः।
यदे·त्थं स्मरिष्यामि भक्त्या भवन्तं
तदा मे ष·डास्य प्रसीद प्रसीद॥१७॥

भुजे शौर्य-धैर्यं करे दान-धर्मः
कटाक्षेऽतिशान्तिः ष·डास्येषु हास्यम्।
हृ·दब्जे दया यस्य तं देव·मन्यं
कुमारा·न्न जाने न जाने न जाने॥१८॥

मही-निर्जरे·शा·न्महा-नृत्य-तोषात्
विहङ्गा·धिरूढाद् बिला·न्त·र्विगूढात्।
महे·शा·त्म-जाता·न्महा-भोगि-नाथाद्
गुहाद् दैव·मन्य·न्न मन्ये न मन्ये॥१९॥

सुरो·त्तुङ्ग-शृङ्गार-सङ्गीत-पूर्ण-
प्रसङ्ग-प्रिया·सङ्ग-सम्मोहना·ङ्ग ।
भुजङ्गे·श भूते·श भृङ्गे·श तुभ्यं
नमः कुक्क-लिङ्गाय तस्मै नम·स्ते॥२०॥

नमः काल-कण्ठ-प्ररूढाय तस्मै
नमो नीलकण्ठा·धिरूढाय तस्मै।
नमः प्रोल्लस·च्चारु-चूडाय तस्मै
नमो दिव्य-रूपाय शान्ताय तस्मै॥२१॥

नम·स्ते नमः पार्वती-नन्दनाय
स्फुर·च्चित्र-बर्ही-कृत-स्यन्दनाय।
नम·श्चर्चिता·ङ्गो·ज्ज्वल·च्चन्दनाय
प्रविच्छेदित-प्राण-भृद्-बन्धनाय॥२२॥

नम·स्ते नम·स्ते जगत्-पावना·त्त-
स्वरूपाय तस्मै जग·ज्जीवनाय।
नम·स्ते नम·स्ते जगद्-वन्दिताय
·ह्यरूपाय तस्मै जग·न्मोहनाय॥२३॥

नम·स्ते नम·स्ते नमः क्रौञ्च-भेत्त्रे
नम·स्ते नम·स्ते नमो विश्व-कर्त्रे।
नम·स्ते नम·स्ते नमो विश्व-गोप्त्रे
नम·स्ते नम·स्ते नमो विश्व-हन्त्रे॥ २४॥

नम·स्ते नम·स्ते नमो विश्व-भर्त्रे
नम·स्ते नम·स्ते नमो विश्व-धात्रे।
नम·स्ते नम·स्ते नमो विश्व-नेत्रे
नम·स्ते नम·स्ते नमो विश्व-शास्त्रे॥ २५॥

नम·स्ते नम·श्शेष-रूपाय तुभ्यं
नम·स्ते नमो दिव्य-चापाय तुभ्यम्।
नम·स्ते नमः सत्-प्रतापाय तुभ्यं
नम·स्ते नमः सत्-कलापाय तुभ्यम्॥ २६॥

नम·स्ते नमः सत्-किरीटाय तुभ्यं
नम·स्ते नमः स्वर्ण-पीठाय तुभ्यम्।
नम·स्ते नमः स·ल्ललाटाय तुभ्यं
नम·स्ते नमो दिव्य-रूपाय तुभ्यम्॥ २७॥

नम·स्ते नमो लोक-रक्षाय तुभ्यं
नम·स्ते नमो दीन-रक्षाय तुभ्यम्।
नम·स्ते नमो दैत्य-शिक्षाय तुभ्यं
नम·स्ते नमो द्वादशा·क्षाय तुभ्यम्॥ २८॥

भुजङ्गा·कृते त्वत्-प्रिया·र्थं मये·दं
भुजङ्ग-प्रयातेन वृत्तेन क्लृप्तम्।
तव स्तोत्र·मेतत् पवित्रं सु-पुण्यं
परा·नन्द-सन्दोह-संवर्धनाय॥ २९॥

त्व·दन्यत् परं दैवतं ना·भिजाने
प्रभो पाहि सम्पूर्ण-दृष्ट्या·नुगृह्य।
यथा-शक्ति भक्त्या कृतं स्तोत्र·मेकं
विभो मेऽपराधं क्षमस्वा·खिले·श॥ ३०॥

इदं तारका·रे·र्गुण-स्तोत्र-राजं
पठन्त·स्त्रि-कालं प्रपन्ना जना ये।
सुपुत्रा·ष्ट-भोगा·निह त्वेव भुक्त्वा
लभन्ते त·दन्ते परं स्वर्ग-भोगम्॥ ३१ ॥

॥ इति श्रीमत्-काञ्ची-कामकोटि-मूलाम्नाय-सर्वज्ञ-पीठाधिपति-जगद्गुरु-शङ्कराचार्य-श्रीमत्-सदाशिव-बोधेन्द्र-सरस्वती-श्रीचरण-अन्तेवासिवर्य-श्रीमत्-परमशिवेन्द्र-सरस्वती-श्रीचरण-विरचितं सुब्रह्मण्य-भुजङ्गं सम्पूर्णम् ॥

❀❀❀